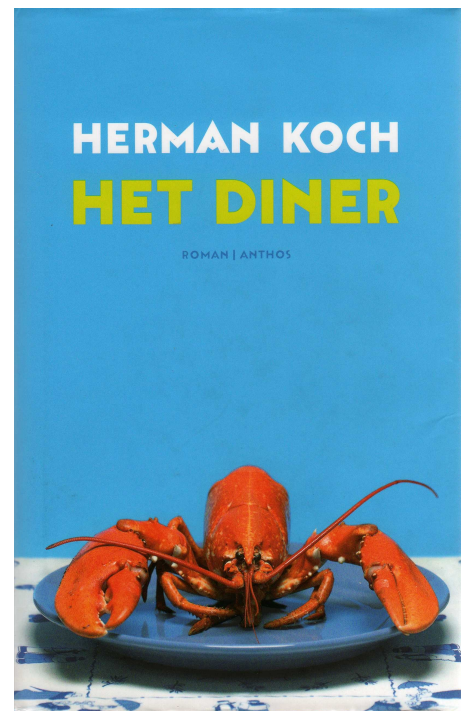

Herman Koch

Het Diner (2009)

door: Rob van Hilten – 5 september 2009

Zelden heb ik mijn sympathie voor en inlevingsvermogen met de hoofdpersoon van een roman zo zien wijzigen als tijdens het lezen van 'Het Diner' van Herman Koch. Dit, alsook de geraffineerde manier van verhaalopbouw en de soms vileine en filerende humor, maakt dit boek tot een van de beste die ik in 2009 heb gelezen.

Het verhaal

Het verhaal speelt zich af in het tijdsbestek van een avond, in het tijdsbestek van één diner wel te verstaan. De hoofdpersoon Paul Lohman is met zijn vrouw Claudia uitgenodigd door zijn broer Serge en diens vrouw Babette om iets te bepraten. Serge is de gedoodverfde nieuwe premier van Nederland en in de ogen van Paul is hem alles voor de wind gegaan. Paul geeft af op het gekoketteer van Serge met 'het gewone volk' en het gemak waarmee alles hem lijkt te komen aanwaaien. Ze hebben afgesproken in een trendy restaurant in Amsterdam waarin iedereen die er wel eens gegeten heeft, onmiddellijk De Kas herkent. Dat wat Serge te bepraten heeft met zijn broer en schoonzus is niet mis: in het programma 'Opsporing verzocht' zijn beelden vertoond waarop te zien is hoe twee jongeren een portiek van een pinautomaat vernielen en laten uitbranden, met een zwerver erin die hieraan overlijdt. Paul heeft de beelden ook gezien en heeft in de jongeren direct zijn zoon Michel en zijn neef Rick herkend. Serge heeft hen bij elkaar geroepen om te melden dat hij heeft besloten dat hij terug zal treden uit de landelijke politiek. Doet hij het om zijn zoon te beschermen of omdat hij zijn eigen politieke carrière niet te grabbel wil gooien? De lezer zal het nooit weten, want voordat hij op de in allerijl belegde persconferentie kan spreken, overkomt hem iets dramatisch.

De andere kant van het verhaal

In 'Het Diner' vertelt Paul Lohman het verhaal van de avond en van de gebeurtenissen die eraan voorafgingen. Hij heeft een cynisch-kritische kijk op de wereld en vertelt de lezer tot in detail waaraan hij zich ergert, zowel bij zijn broer als bij de gerant die met zijn pink aanwijst welke gerechten er op het bord liggen. Zoals Youp van het Hek persoonlijk verantwoordelijk kan worden gehouden voor het verdwijnen van het merk Buckler van de Nederlandse biermarkt, zo zal er na dit boek geen enkele gerant het nog in zijn hoofd halen om gerechten met de pink aan te wijzen en te benoemen. Ook het reilen en zeilen van Serge wordt messcherp door Paul geanalyseerd en van commentaar voorzien. Serge brengt het er in de ogen van Paul niet goed van af en heeft volgens Paul altijd erg veel geluk gehad in zijn leven. Echter, gedurende het verhaal komen we ook meer te weten over Paul. Paul is geschiedenisleraar, maar heeft zijn baan moeten opzeggen (lees: is op non-actief gezet) omdat hij in zijn lessen meningen verkondigde over de in zijn ogen onterechte ophef over de vele doden in de Tweede Wereldoorlog. Deze meningen worden niet op prijs gesteld door het schoolbestuur. Nadat hij tijdens een gesprek met de rector van de school van zijn zoon de rector is aangevlogen en heeft mishandeld, wordt hij gedwongen zijn baan neer te leggen. Paul zit dus al geruime tijd thuis.

Food for thought

Wat ik zo enorm bijzonder vond aan 'Het diner' is de manier waarop Herman Koch speelt met het verhaalperspectief en met het beeld dat de lezer krijgt voorgeschoteld. Een roman in de ik-vorm is bij voorbaat een roman met een 'gekleurde' visie, maar als die visie in de loop van het verhaal ervoor zorgt dat de sympathie voor de ik-persoon verschuift naar een antipathie, dan is dat erg knap.

'Het Diner' speelt op een geraffineerde manier met de geest van de lezer. Als Paul vertelt over de maniertjes en overdreven poespas in restaurants, dan zal iedereen dat herkennen en beamen. Als lezer stel je, net als Paul, jezelf de vraag: wat zou ik doen in een situatie waarin mijn kind iets heeft gedaan dat niet door de beugel kan? Bij het lezen van een krantenbericht over vandalisme of doodslag, zal je geneigd zijn te denken: oppakken die dader en straffen. Maar als die dader je eigen kind blijkt te zijn? Heb je dan nog steeds je mening zo snel klaar?

Doordat we gedurende de roman steeds meer te weten komen over de geestesgesteldheid van Paul, kan je je als lezer ook afvragen of Serge inderdaad wel zo'n parvenu is bij wie alles zomaar komt aanwaaien? En weet Paul zelf ook wel alles over wat er is gebeurd? Is zijn vrouw Claudia ook wel helemaal zuiver? Uit het verhaal blijkt dat de rol van de beide echtgenotes niet te onderschatten is.

'Het Diner' heeft mij vele aangename uren leesplezier bezorgd. Dat plezier ging nog geruime tijd door nadat ik het boek had uitgelezen. De vragen die Paul zich stelt, stel je jezelf als lezer ook. Wie heeft het bij het rechte eind? Wat zou ik doen? Wie is goed, wat is fout? Lees 'Het Diner' en beantwoord de vragen zelf!